

Podstawowe kształtujące turystyczny

czynniki produkt

Zgodnie z przytoczonym wcześniej podziałem dóbr turystycznych według W. W. Gaworeckiego wśród naturalnych dóbr turystycznych wyróżniamy następujące elementy^[1]: litosfery – rzeźba terenu, osobliwości geologiczne; atmosfery – jakość powietrza, pokrywa śnieżna, temperatura; hydrosfery – rzeki, potoki, jeziora, zbiorniki wodne, morza, źródła mineralne; pokrywy glebowej – pustynie; szaty roślinnej – lasy, osobliwości flory; świata zwierzęcego – ryby, ptaki, ochraniające gatunki fauny, zwierzyzna łowna oraz krajobrazu naturalnego – konglomeraty wymienionych elementów, walorów turystycznych o wysokich wartościach estetycznych.

Naturalne walory turystyczne są bardzo zróżnicowane. Dzięki nim zostają zaspokojone bardzo ważne potrzeby człowieka, jakimi są: potrzeba bliskiego kontaktu z otaczającym światem oraz potrzeba wypoczynku w miejscu odmiennym od środowiska miejskiego. Dlatego też wykorzystanie przyrody, związane z różnymi formami turystyki, na użytek człowieka jest ważne i pożyteczne.

„Turystyka jest tą dziedziną gospodarki, której możliwości rozwoju są bardzo ściśle związane ze stanem środowiska naturalnego, a ten z kolei w istotny sposób zależy od sposobu realizowania turystyki. Dlatego też wyzwania dla zrównoważonego rozwoju^[2] stanowią równocześnie wyzwania dla turystyki zrównoważonej”^[3].

Jednak wiadomo, iż tereny o dużej wartości przyrodniczej dają możliwości osiągania bardzo dobrych efektów ekonomicznych. W związku z tym nieograniczone wykorzystywanie środowiska dla

celów turystycznych, bez uwzględniania zdolności środowiska przyrodniczego do regeneracji, prowadzi do jego degradacji i ciągłego zmniejszania się zasobów walorów turystycznych. Aby temu zapobiec powinna być prowadzona przez obszar przemysłana i konsekwentna ochrona walorów. Według broszury wydanej na polecenie Komisji Unii Europejskiej ds. Turystyki (Generalna Dyrekcja XXIII) dotyczącej przeprowadzonych projektów turystycznych w Europie, rozwój zrównoważony w turystyce^[4] polega na kierowaniu się w działaniach wszystkich uczestników ruchu turystycznego według koncepcji „sustainable development”.

Ekoturystyka zwraca uwagę na wpływ poszczególnych przedstawicieli popytu i podaży w turystyce na środowisko a jej rozwój kieruje się mądrym jego zarządzaniem^[5]. Postępowanie według koncepcji zrównoważonego rozwoju wymaga: oszczędzania dóbr, absolutnej redukcji użytkowania dóbr nieodnawialnych, zastąpienia zużycia dóbr nieodnawialnych przez inne dobra (wiatr, woda, słońce), wykluczenia długotrwałych skutków szkodliwości użytkowania gruntów wody, czy środków transportu przez nowe technologie, rezygnacji z przedsięwzięć niosących ryzyko nieprzewidzianych skutków. Poprzez zgodność turystyki z naturą należy rozumieć wykorzystanie regionów turystycznych w taki sposób, aby ekosystemy tam występujące nie ulegały degradacji. Wprowadzenie turystyki zgodnej z naturą wymaga ustalenia granic wykorzystywania terenów atrakcyjnych turystycznie, a także wykorzystania w pełni istniejących już ofert turystycznych.

Proces zarządzania turystyką zrównoważoną ma charakter holistyczny. Oznacza to, że jej rozwój jest zintegrowany z rozwojem innych dziedzin gospodarki w regionie (rolnictwem, leśnictwem, gospodarką komunalną, transportem, komunikacją itp.) oraz indywidualną działalnością gospodarczą i życiem mieszkańców. Pojedynczy region lub miejscowość turystyczna to kompleksowy układ elementów i zależności, a turystyka stanowi

jeden z jego składników^[6]. Holistyczny model turystyki prezentuje schemat 2.

Schemat 2. Holistyczny model turystyki

Źródło: D. Zaręba, Ekoturystyka, PWN, Warszawa 2000, s. 40.

Reasumując, do szeroko rozumianych zadań mających na celu realizację idei zrównoważonego rozwoju należy zaliczyć^[7]:

- Ochronę środowiska jako najważniejszego elementu zasobów turystycznych;
- Doprowadzenie do ścisłego powiązania turystyki z lokalną gospodarką i ograniczenie odpływu dochodów z turystyki;
- Stosowanie strategii zapewniającej odpowiednie warunki życia ludności miejscowej poprzez zatrudnienie i rozwój małych przedsiębiorstw;
- Opracowanie projektów rozwoju turystyki i infrastruktury turystycznej z uwzględnieniem potrzeb mieszkańców;
- Ograniczenie negatywnych skutków społecznych rozwoju turystyki;
- Kształcenie lokalnej ludności w zawodach związanych z

obsługą turystyki.

Ważnym elementem walorów turystycznych są także produkty pracy ludzkiej zwane też walorami środowiska antropologicznego, które wiążą się z człowiekiem i wynikami jego pracy, stanowią również ważny motyw podróżowania. Można je podzielić na historyczne i współczesne^[8].

Do historycznych zalicza się: miejsca historyczne związane ze znaczącymi wydarzeniami i wybitnymi ludźmi; dzieła architektury, urbanistyki oraz techniki i ich zespoły; stanowiska archeologiczne i zbiory muzealne; miejsca kultu religijnego. Zaś w grupie walorów współczesnych wymienić należy: wybitne dzieła gospodarcze (np. nowe miasta); interesujące obiekty przemysłowe; dzieła techniki komunikacyjnej; wielkie budowle wodne; wybitne dzieła architektury miejskiej; interesujące obiekty współczesnej kultury (teatry, galerie, wystawy); wielkie centra zakupów i ośrodki rozrywkowe.

Drugim podziałem, jakim można się posłużyć jest przedstawiony przez T. Lijewskiego, B. Mikułowskiego i J. Wyrzykowskiego – podział walorów przyrodniczych na^[9]:

- Ukształtowane bez jakiejkolwiek ingerencji człowieka. Są to: osobliwości flory i fauny; skałki i grupy skał; wąwozy, doliny i przełomy rzeczne; wodospady, źródła i wywierzyska; jaskinie i groty; głazy narzutowe i głazowiska; inne obiekty geologiczne;
- Obiekty utworzone przez człowieka: parki zabytkowe, muzea i zbiory przyrodnicze, ogrody botaniczne i ogrody zoologiczne.
- Obiekty, w które ingerencja człowieka występuje w stopniu niewpływającym w zasadzie na ich charakter i znaczenie: punkty widokowe, parki narodowe i parki krajobrazowe;

Ci sami autorzy wśród walorów antropogenicznych wymieniają^[10]: muzea i rezerваты archeologiczne; muzea etnograficzne, skanseny i ośrodki twórczości ludowej; zabytki architektury i budownictwa; muzea sztuki i zbiory artystyczne; muzea biograficzne; muzea specjalistyczne i obiekty unikatowe, obiekty historyczno – wojskowe, miejsca i muzea martyrologii; zabytki działalności gospodarczej i techniki; współczesne imprezy kulturalne i miejsca pielgrzymkowe.

R. Przybyszewska – Gudelis stwierdza, że „walory krajoznawcze, stanowiące przedmiot zainteresowania turystycznego, można najogólniej podzielić na walory środowiska przyrodniczego, czyli dobra natury i walory środowiska kulturowego (historyczne lub współczesne)”^[11].

Na koniec warto przytoczyć podział atrakcji i środowiska miejsca docelowego za V.T.C. Middletona – obejmują one^[12]:

- Atrakcje naturalne – krajobraz, krajobraz nadmorski, plaże, klimat i inne cechy geograficzne miejsca docelowego i jego zasoby naturalne;
- Atrakcje stworzone przez człowieka – budynki i infrastruktura turystyczna obejmujące architekturę zabytkową i współczesną, zabytki, promenady, parki i ogrody, ośrodki konferencyjne, ośrodki żeglarskie, stoki narciarskie, archeologię przemysłową, pola golfowe, specjalistyczne sklepy i specjalistyczne centra handlowe;
- Atrakcje kulturowe – tradycje i folklor, religia i sztuka, teatr, muzyka, taniec i inne rozrywki, a także muzea, niektóre z nich mogą organizować imprezy specjalne, festiwale i konkursy;
- Atrakcje społeczne – sposób życia mieszkańców lub lokalnej społeczności, język i możliwości spotkań towarzyskich.

Infrastruktura i dostępność różnego rodzaju usług stanowią

podstawę funkcjonowania i rozwoju gospodarki turystycznej danego obszaru, dlatego w kształtowaniu produktu turystycznego nie można pominąć tego aspektu.

[1] W.W. Gaworecki, Turystyka (2003), op. cit., s. 125.

[2] „Zrównoważonym nazywany jest rozwój, który pozwala zaspokajać bieżące potrzeby, nie umniejszając możliwości przyszłych pokoleń do zaspokajania ich potrzeb” [J. Wojanowska, Turystyka zrównoważona: Przemysł turystyczny a zrównoważony rozwój, w: Turystyka czynnikiem integracji międzynarodowej, pod red. J. Bilińskiego, D. Sawaryn, Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie, Rzeszów 2003, s. 139].

[3] Tamże.

[4] „Turystyka zrównoważona to każda forma rozwoju turystycznego, zarządzania i aktywności turystycznej, która podtrzymuje ekologiczną, społeczną i ekonomiczną integralność terenów, a także zachowuje dla przyszłych pokoleń w niezmienionym stanie zasoby naturalne i kulturowe tych obszarów. Podstawę koncepcji turystyki zrównoważonej stanowi, zatem osiągnięcie harmonii między potrzebami turystów, środowiska naturalnego i lokalnych społeczności [Patrz D. Zaręba, Ekoturystyka. Wyzwania i nadzieje, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2000, s. 36.].

[5] T. Bausch, M. Drewitz, J. Lorch, Tourismus und Umwelt In Europa, Luxemburg 1995., s. 9.

[6] D. Zaręba, op. cit, s. 39.

[7] W. Kurek, Turystyka zrównoważona – turystyka przyszłości, w: Turystyka czynnikiem integracji międzynarodowej, Wyższa

Szkoła Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie, Rzeszów 2003, s. 113-114.

[8] W.W. Gaworecki, Turystyka, op. cit., s. 126.

[9] T. Lijewski, B. Mikułowski, J. Wyrzykowski, Geografia turystyki Polski, PWE, Warszawa 2002, s. 75 – 76.

[10] Tamże, s. 111.

[11] R. Przybyszewska – Gudelis, Zasady planowania zagospodarowania turystycznego miejscowości o znaczeniu krajoznawczym, Instytut Wydawniczy Związków Zawodowych, Instytut Turystyki, Warszawa 1986, s. 9.

[12] V.T.C. Middleton, Marketing..., op. cit., s. 89.

Jeśli szukają Państwo pomocy w napisaniu własnej pracy - potrzebują Państwo fachowych konsultacji to polecamy stronę [pisanie prac](#) - profesjonalna pomoc w pisaniu prac w granicach prawa.